
ADVIES

Voorontwerp van ordonnantie betreffende de steun voor de economische ontwikkeling en de agro- ecologische transitie van landbouwbedrijven

Aanvrager	Minister Alain Maron
Aanvraag ontvangen op	22-08-25
Advies aangenomen door de Raad voor het Leefmilieu op	30-09-25

Vooraf

Op 22 augustus 2025 heeft de **Raad voor het Leefmilieu**¹ (hierna "de Raad") een adviesaanvraag van de Minister van Leefmilieu ontvangen. Deze aanvraag heeft betrekking op het voorontwerp van ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de steun voor de economische ontwikkeling en de agro-ecologische transitie van landbouwbedrijven.

Dit ontwerp heeft tot doel het Gewest een stabiel organisch kader te bieden om de landbouw- en aquacultuurbedrijven te ondersteunen, met als tweeledig doel hun economische levensvatbaarheid te versterken en hun overgang naar milieuvriendelijke praktijken te versnellen. Het ontwerp sluit aan op de Good Food 2-strategie en de "Shifting Economy"-strategie, evenals op de Europese context die wordt gekenmerkt door de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2023-2027 en de strategieën "Van boer tot bord" en "Biodiversiteit".

Het voorontwerp van ordonnantie streeft een tweeledig doel na: het ondersteunen van de ontwikkeling van de stadslandbouw in een context van beperkte beschikbare grond, en het begeleiden van de transitie van de conventionele landbouwbedrijven naar biologische en agro-ecologische praktijken. Hiertoe maakt het een onderscheid tussen twee hoofdtypen steun:

- organische steun, verleend op permanente basis, ter dekking van werkingskosten, investeringen, agro-ecologische transitie-acties, kennisoverdracht en productpromotie;
- facultatieve steun, verleend op ad-hocbasis via projectaanvragen, ter aanmoediging van innovatieve initiatieven en uitgevoerd binnen de grenzen van de beschikbare begrotingskredieten, onder voorbehoud van goedkeuring door de regering.

In principe is de steun voorbehouden voor bedrijven die een voorbeeldfunctie vervullen op milieugebied, met een overgangperiode tot 2030 voor bedrijven die al meer dan vier jaar bij de KBO zijn gevestigd. Er zijn ook verhogingsmechanismen voorzien voor bedrijven die op sociaal gebied voorbeeldig presteren. Bepaalde soorten steun, met name voor niet-productieve investeringen die gunstig zijn voor het leefmilieu, zullen echter toegankelijk blijven zonder enige voorwaarde van voorbeeldigheid, om het transitieproces voor conventionele landbouwers te ondersteunen. De evaluatie van de voorbeeldigheid van de bedrijven is gebaseerd op de methodologie die door het besluit van 6 juli 2023 is vastgelegd.

Tot slot organiseert het voorontwerp van ordonnantie een steunvoorziening ingeval van natuurrampen, ernstige economische verstoringen of uitzonderlijke gebeurtenissen. Het bepaalt ook de controlemodaliteiten en de gevallen waarin steun ingeval van onregelmatigheden moet worden terugbetaald.

¹ Vanaf 01/10/2024 neemt de representatieve werkgeversorganisatie BECI, de Kamer van Koophandel te Brussel, niet meer deel aan de werkzaamheden van onze Raad. De inhoud van dit document verbindt bijgevolg enkel de personen of organisaties die deel uitmaken van de Raad.

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Algemeen belang van de voorziening

De **Raad** beklemtoont dat het van belang is om het Gewest te voorzien van een gestructureerd organisch kader voor de ondersteuning van landbouw en aquacultuur, sectoren die bijdragen tot heel wat transversale vraagstukken :

- het ontwikkelen van de stadslandbouw, die weliswaar beperkt is in omvang en slechts een klein deel van de voedselbehoeften van de Brusselaars dekt, maar niettemin bijdraagt tot de transitie naar een duurzamer voedselsysteem en tot een zekere diversificatie van de bevoorrading ;
- de veerkracht ten overstaan van de economische en ecologische crisissen, met name dankzij lokale en gediversifieerde productiesystemen ;
- het versterken van sociale banden doorheen landbouwprojecten die vaak in het stedelijk weefsel geïntegreerd zijn en openstaan voor het publiek ;
- het creëren van lokale banen die niet kunnen worden verplaatst, en het diversifiëren van beroepsmogelijkheden in een Gewest waar de landbouwsector klein blijft.

Daarom steunt de **Raad** de algemene strekking van het project, dat tot doel heeft de duurzaamheid van landbouwbedrijven te bevorderen en hun agro-ecologische transitie te ondersteunen.

1.2 Weerslag op de begroting

De **Raad** neemt met bezorgdheid nota van het ongunstige advies dat de Inspectie van Financiën (IF) over dit voorontwerp van ordonnantie heeft uitgebracht, alsook van het "negatieve" akkoord van de minister van Begroting naar aanleiding van het advies van de IF.

De voorgestelde steunvoorziening berust op een automatisch recht op steun voor elke onderneming die aan de voorwaarden van de regelgeving voldoet. Zoals de IF opmerkt, "*houdt een dergelijke voorziening in dat er een subjectief recht op het verkrijgen van subsidies wordt gecreëerd*". Als gevolg daarvan zou het bestuur verplicht zijn om de steun toe te kennen en uit te betalen, zelfs als de beschikbare begrotingskredieten ontoereikend zouden zijn. In een ingewikkelde begrotingscontext deelt de **Raad** deze bezorgdheid: de uitdrukking "binnen de grenzen van de beschikbare begrotingskredieten" sluit het risico van invorderbaarheid van betalingen niet effectief uit en moet omzichtig worden gebruikt.

De **Raad** neemt ervan akte dat de kosten van het mechanisme op 500.000 tot 800.000 € per jaar zijn geraamd. In het advies van de IF wordt erop gewezen dat het dossier in dit stadium geen relevante informatie bevat over de wijze waarop het nieuw beoogde beleid zal worden gefinancierd. In de nota aan de regering staat dat, voor zover het de bedoeling is om een organisch financieringskader voor deze projecten op te zetten, de Good Food-projectaanvragen voor het realiseren van duurzame professionele stadslandbouwprojecten zouden kunnen worden stopgezet en het budget dan voor de geplande steunvoorziening zal kunnen worden herbestemd (dit budget bedraagt bijvoorbeeld 250.000 € voor 2024). De **Raad** dringt er derhalve op aan dat er voor een stabiele en transparante

begrotingsbasis moet worden gezorgd, zodat de uitgesproken ambities op het gebied van de agro-ecologische transitie zouden kunnen worden geconcretiseerd zonder onzekerheid voor de operatoren te creëren of ander bestaand beleid te verzwakken.

1.3 Samenhang met de transitiedoelstellingen

De **Raad** juicht de integratie van de beginselen van de "Shifting Economy"-strategie toe, in het bijzonder de ecologische en sociale voorbeeldigheid als criteria voor toegang tot en aanpassing van de steunmaatregelen.

De **Raad** steunt ook de maatregelen die bepaalde steunmaatregelen zonder de voorbeeldigheidsvoorwaarde toegankelijk maken, wanneer deze de overgang van conventionele landbouwbedrijven naar deugdelijker praktijken rechtstreeks bevorderen.

*

* *